

Agenda 2030

med civilsamhället som motor



GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Civilsamhället, samverkan och hållbar utveckling

Kunskapssammanställning

Karolina Helleberg Samforma 2022

Innehållsförteckning

Sammanfattning

sida 1. Projektet Action Agenda 2030

Rekommendationer till civilsamhället

sida 2. Illustration "Fötterna i rötterna"

sida 3. Rekommendationer till civilsamhället

sida 4. Inner Development Goals

Kunskapsbanken

sida 5. Introduktion Kunskapsbanken

sida 6 Metoder: SMARTA mål, Aktörskartan

sida 7. LFA metoden, SWOT

sida 8. Finansiering

sida 9. Vad är Agenda 2030

sida 10 Agenda 2030 17 mål presentation

Lästips

sida 14. Statistik civilsamhället

sida 15 Lästips

sida 19. Ordlista

sida 20. Samformas uppdrag

I projektet **Action Agenda 2030** har Samforma arbetat aktivt med att stärka och använda den idéburna sektorns potential för att bidra till genomförandet av Agenda 2030. I denna kunskapssammanställning sammanfattar vi den kunskap som projektet inbringat. Vi ger råd och tips för att de föreningar som vill arbeta med Agenda 2030 ska kunna komma igång så enkelt som möjligt.

Projektets syfte

Öka kunskaperna

Genom att bjuda in till träffar med föreläsningar och workshops med tema Agenda 2030 och projektutveckling har projektet bidragit till att öka kunskaperna. Sedan uppmantras deltagarna att sprida kunskaperna vidare internt inom sina organisationer och externt till deltagare i föreningsaktiviteter, kurser mm.

Öka motivationen

Vi har arrangerat en inspirationsträff med föreläsningar av organisationer som arbetar aktivt med Agenda 2030. Detta för att visa bredden av projekt med koppling till Agenda 2030 och hur man får det att bli en integrerad del av verksamheten. Det har enligt deltagarna bidragit med inspiration och insikter om vad man kan göra och hur det kan gå till. För att göra det tillgängligt för fler lyfts goda exempel upp i Kunskapsbanken.

HUR SKAPAR VI LOKALT ENGAGEMANG FÖR EN HÅLLBAR OMSTÄLLNING?

Utmaningarna är globala men lösningarna ofta lokala. Vi människor är vana vid att leva i förändring. Mellan 2005-2015 halverades den extrema fattigdomen i världen. 2,6 miljarder fler har fått tillgång till rent vatten sedan 1990. Sedan mitten av 1900-talet har vi tagit steget från en analog värld till en digital. Varannan svensk mellan 16 och 84 år är ideellt engagerad, det är cirka fyra miljoner människor och av Sveriges 6–80-åringar är cirka 3 185 000 personer medlemmar i idrottsföreningar. 514 957 personer deltog 2021 folkbildningsverksamhet hos Studieförbunden.

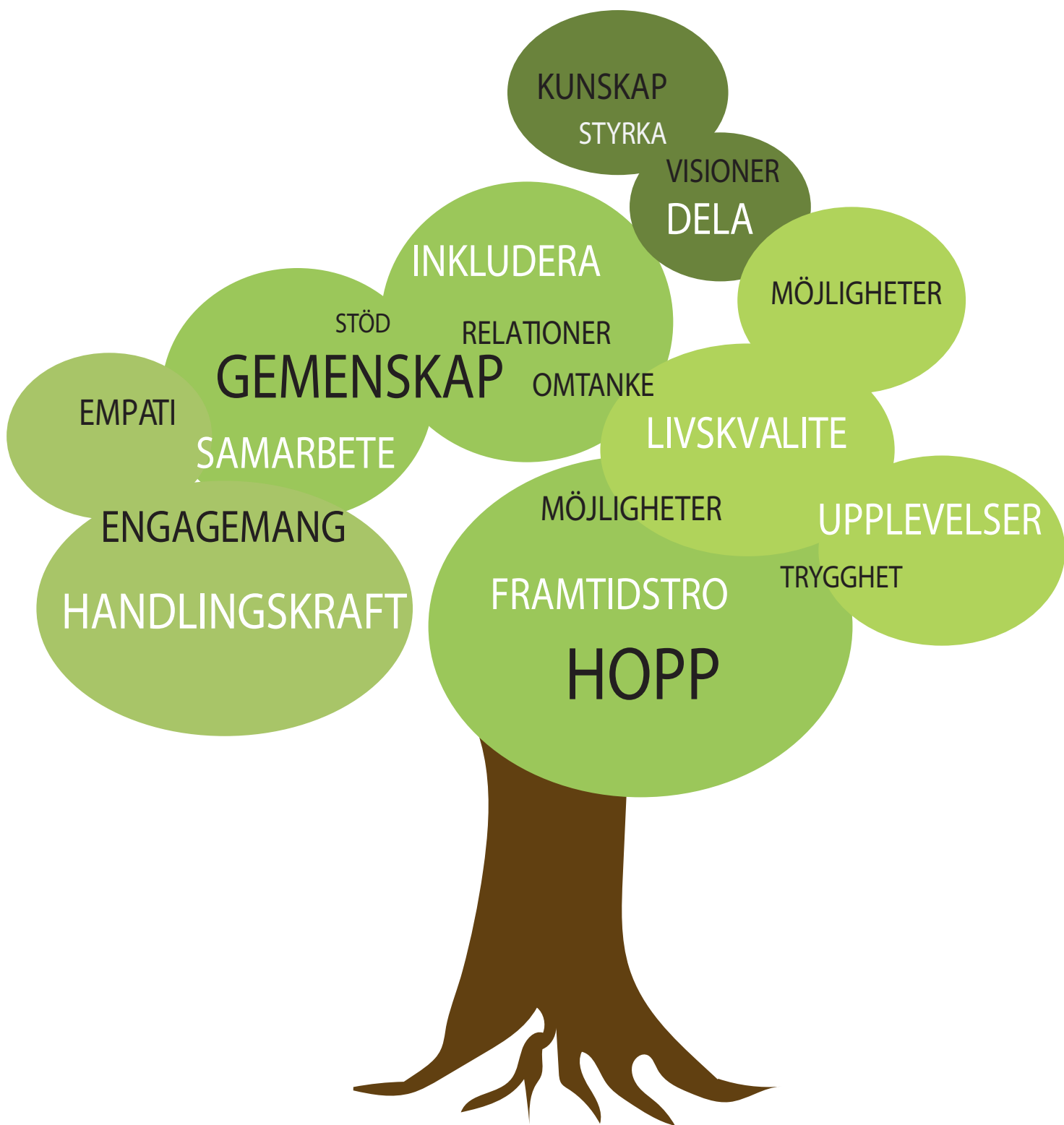
Topp tre motivationsfaktorer till ideellt engagemang:

1. Att stödja och hjälpa andra människor
2. Att göra en konkret insats
3. Att påverka samhället i en positiv riktning.

Vi har en kraft att skapa förändring!

Projektet är finansierat av Region Norrbotten & Region Västerbotten 2022





Med fötterna i rötterna alltid nära jorden, med ett hjärta för människor och stora idéer som kan bli verklighet verkar civilsamhället för en bättre värld.

Rekommendationer till civilsamhället i arbetet med Agenda 2030

Strategisk nivå

Att arbeta på strategisk nivå innebär policys och ledasagande beslut, men också att planera verksamheten så att det möjliggör hållbara val. Att ge utrymme både i budget och tid för kunskapsinhämtning hos medarbetare ger goda förutsättningar för att på operativ nivå införliva strategierna i den dagliga verksamheten. Detta är ett långsiktigt arbete som ofta kan möta visst motstånd, exempelvis kan det kännas bekvämt att ta flyget istället för att välja tåg, det kan vara enkelt att lägga samma beställningar på fika som vanligt istället för att leta efter ekologiska och Fairtrade märkta varor. Att skapa nya vanor tar tid och man pratar om att människor har en omställningstid på ca 60 dagar. Kommunikation kring en ny strategi behöver vara tydlig, det kan finnas behov av kontinuerliga påminnelser för att inte falla tillbaka i gamla hjulspår. För att motivera kan man visa goda exempel, vem är en förebild i er organisation?

Operativ nivå

På operativ nivå behövs grundläggande kunskap, madat och utrymme för att göra förändringar. Tid för att läsa in, kontinuerlig kompetensutveckling och positiv feedback när förändring genomförs. Tydlig kommunikation kring förväntningar och gradvis utveckling. Samt att skapa förutsättningar, vill man minska antalet bilresor i en organisation är lånecyklar, busskort och (el)poolbil goda alternativ att se över. Det kan även handla om att alla årligen får en dag för kompetensutveckling inom valfritt område med koppling till Agenda 2030, att man på personalträff får dela med sig av lärdomar, insikter och hur man vill implementera det i det egna arbetet.

Transparens internt och externt

I dagsläget finns det risker med att kommunicera ut att organisationen ställt om och ge stora löften om hur hållbara organisationen är, istället är det bra att arbeta med öppenhet, dela med sig av steg på vägen, nya lärdomar och lyfta inspirerande exempel. Att en organisation uppfattas som hållbar handlar sällan om att göra alla rätt, ha en märkning eller certifiering. Utan att kontinuerligt lyfta att ett arbete sker, att de man möter hos organisationen lyfter vikten av hållbarhetsarbete ur olika perspektiv och är insatta i sitt område.

Kunskapsdelning

Kunskapsbanken är ett exempel på hur Samforma delar kunskap externt, vi uppmanar alla att sprida vidare sin kunskap, specialitet och inspirerande exempel.

Steg till förändring

- **Samla kunskap**- kunskap är inte bara makt utan en väg till framgång och förändring.
- **Ifrågasätt**- en förutsättning för utveckling är att se att organisationen har potential att utvecklas, det som inte utvecklas står inte stilla det blir långsamt sämre. Jämför er med konkurrenter. Hitta goda exempel och jämför hur ni arbetar i förhållande till hur de arbetar, vad kan ni ta med er?
- **Gör medvetna val**- planering är nyckeln, ta dig tid att jämföra val och var öppen för nya lösningar.
- **Gör en handlingsplan och sätt upp mål**- se över hållbarhetspolicy och verksamhetsinriktning och kommunikationsstrategi.
- **Prata om hållbar utveckling**- man behöver inte vara expert för att ta orden i sin mun, det kan lika gärna handla om att fråga, diskutera och samtala om frågan för att gemensamt upptäcka. Se ordlistan i slutet för att underlätta och få trygghet i språket.
- **Hållbara handlingar i arbetsdagen**- plocka upp skräp, gör en lista med klimatpositiva saker man kan göra och dela med dina kollegor. Lyft fram goda exempel inom organisationen, en intern förebild med ett gott engagemang. Bjud in kollegor att ta gående möten- walk and talk, Åk kollektivt, cykla.

Inner Development Goals

De inre utvecklingsmålen publicerades 2020 och syftar till att förenkla och tillgängliggöra den kunskap som redan finns inom området. Grundat i en vetenskapsbaserad förståelse av inre utveckling, och vad som behövs för att stödja en hållbar framtid.

5 egenskaper

5 egenskaper som är viktiga att besitta för att arbeta med hållbar utveckling, långsiktigt och uthålligt. Med utgångspunkt från att en individs framgång i arbetet gynnas av att ha dessa, men även att flera individer i en organisation kan komplettera varandra med egenskaper. Här presenterar vi grunden lite översiktligt men för den som vill läsa mer finns en hemsida med mer information.

1. **Being/Vara**

Det behövs självinsikt, närvaro, integritet, öppenhet och lärande förhållningssätt.

2. **Thinking/Tänka**

För att hantera det komplexa ämne som hållbar utveckling är så behövs kritiskt tänkande, medvetenhet, perspektiv, meningsskapande och visioner.

3. **Relating/Relatera**

Kunna visa uppskattning, känna samhörighet, vara ödmjukhet och ha empati är viktigt för att hitta motivation i arbetet.

4. **Collaborating/Samarbeta**

God kommunikationsförmåga, samarbetsförmåga, ett inkluderande tankesätt, förtroende, mobiliseringsförmåga är viktiga egenskaper för att hålla ihop ett team kring kring ämnet och bibehålla gemensam riktning i arbetet.

5. **Acting/Agera**

Äga mod och kreativitet, sprida optimism är grundläggande för att skapa uthållighet.

www.innerdevelopmentgoals.org

Kunskapsbank Agenda 2030

För att dela den kunskap som finns om Agenda 2030 och göra den mer tillgänglig har vi sammanställt en kunskapsbank. Den är en form av kunskapsbas som tillhandahåller information, metodstöd samt utvecklar kunskap som förbättrar användandet av Agenda 2030 som verktyg inom idéburen sektor.

Vi vill ta tillvara på den kunskap som utvecklas inom vår organisation och inom de projekt vi driver och sprida goda exempel från civilsamhället.

I kunskapsbanken har vi samlat metoder för projekt/organisationsutveckling, information om finansiering och om vad Agenda 2030 är. Med en kort presentation om vart och ett av de 17 målen med exempel på projekt och verksamheter med tydlig koppling till vart och ett av dem.

Metoder för projekt & verksamhetsutveckling

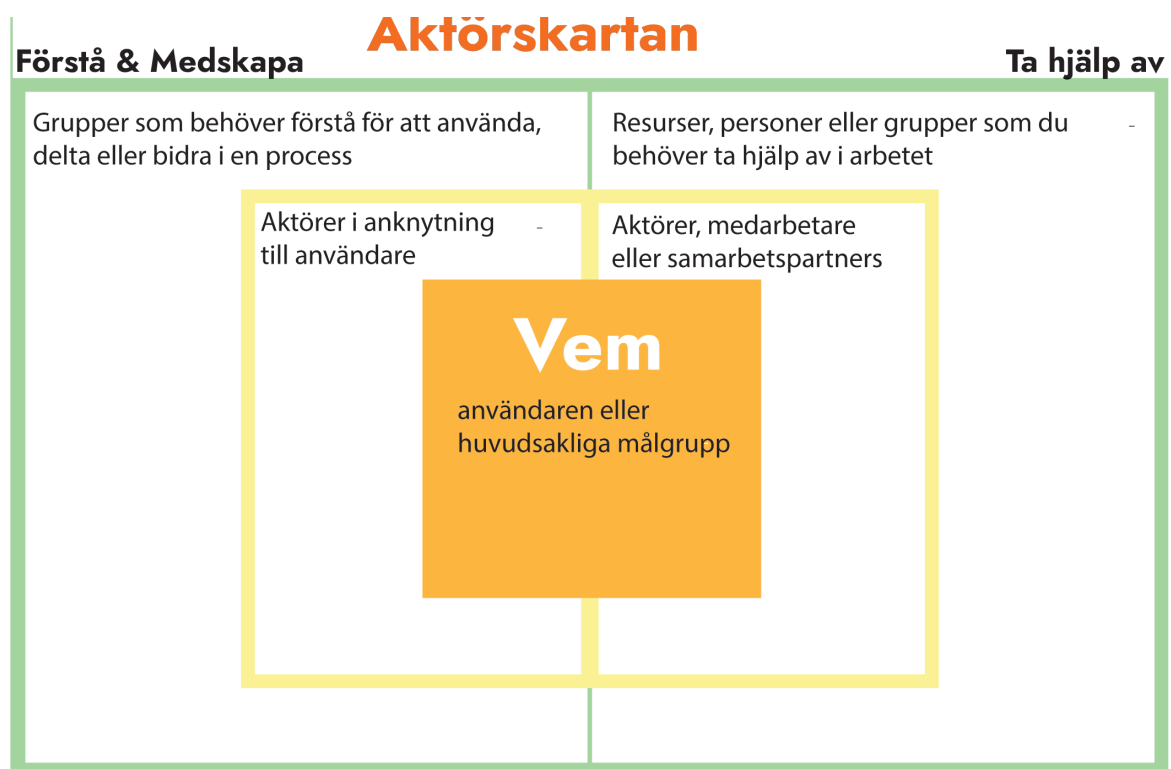
SMART /SMARTA mål

Metoden handlar om att formulera mål som har goda förutsättningar att nås. De ska vara Specifika, Mätbara, Accepterade, Realistiska, Tidsbundna.

- **Specifikt:** tydligt och konkret.
- Exempel: vi ska erbjuda Sveriges snabbaste och mest prisvärda tjänst inom området.
- **Mätbart:** i tid, kvantitet eller kvalitet.
- Exempel: vad erbjudandet ska innehålla, vilka moment och åtgärder erbjuds stäms av.
- **Accepterat eller Attraktivt:** relevanta för, och accepteras av tjänstens mottagare. beroenden mellan dessa inom ett projekt.
- **Realistiskt:** tjänstens innehåll balanseras mot kostnad, tiden och förutsättningar.
- **Tidsatt:** realistisk tidsram, inom vilken tidsram utförs tjänsten från bokning.

AKTÖRSKARTAN

Innovationsguidens aktörskarta har legat till grund för denna vidareutveckling med anpassningar för att passa civilsamhället och arbetet med Agenda 2030 och projektutveckling. Detta är en väg att göra en analys av vilka som påverkas kring den huvudsakliga målgruppen eller användaren. Vilka personer eller grupper som finns att ta hjälp från och vilka övriga som är involverade i utvecklandet.



LFA – Logical Framework Approach

LFA är ett arbetssätt att gå från idé till handling, en metod som med olika steg ger en färdig strukturerad plan med tydliga mätbara mål och åtgärder med tydlig ansvarsfördelning. Det underlättar planering, uppföljning och styrning av ett projekt/verksamhet mot väl förankrade och hållbara resultat. LFA är en logisk, kreativ och demokratisk metod. Den bygger på en bred delaktighet av en bred grupp av viktiga intressenter och kontinuerlig analys under hela planeringsprocessen.

- **Omvärldsanalys**
- **Intressentanalys**
- **Problemanalys**
- **Målanalys 1**
- **Aktivitetsplanering**
- **Resursplanering**
- **Indikatorer och verifikationskällor**
- **Risikanalys och riskhantering**
- **Analys av antaganden/förutsättningar**

SWOT ”planeringshjälpmedel där man försöker finna styrkor, svagheter, möjligheter och hot vid en strategisk översyn. Namnet SWOT syftar till orden Strengths (Styrkor), Weaknesses (svagheter), Opportunities (möjligheter) och Threats (Hot). Huvudsyftet med att göra en SWOT analys är att granska styrkor, svagheter, hot och möjligheter. En SWOT-analys används främst av företag eller föreningar, för att kunna förutse och hantera utveckling.



Finansiering

Extern finansiering är ofta en förutsättning för att civilsamhällets föreningar ska kunna driva verksamhet och utvecklas. Men det kan vara både tidskrävande och svårt att veta var man ska börja och därför har vi sammanställt en presentation av några finansiärer. Utöver dessa finns ett stort antal fonder och andra finansieringslösningar.

Interreg Aurora ska utveckla samarbetet över gränserna i de nordligaste delarna av Sverige, Norge, Finland. Genom att arbeta tillsammans ska regionerna lära av varandra. Åtta prioriterade områden:

1. Hållbar utveckling av teknik och affärer genom gränsöverskridande forskning och innovation.
2. Öka tillväxten och konkurrenskraften i hela regionens små och medelstora företag.
3. Anpassning till, begränsning och riskhantering samt uppföljning av klimatförändringar.
4. Gränsöverskridande förvaltning av naturresurser.
5. Multimodala, klimatsmarta, harmoniserade transportsystem.
6. Utbildning och livslångt lärande för ökad konkurrenskraft på den gemensamma arbetsmarknaden.
7. Gränsöverskridande kultur och turism.
8. Minska gränshindren för att förbättra samverkan.

Mikrofonden erbjuder garantier och kapitalinvesteringar till företag, föreningar, kooperativ, verksamheter och projekt inom social ekonomi och lokal utveckling. Mikrofonden är Sveriges största sociala investerare (social impact investor). Målgruppen är Sociala företag/föreningar i Sverige som bidrar till globala målen och har återbetalningsförmåga.

Youth 2030 & Demokratifonden Demokratifonden erbjuder finansiering till organisationer som arbetar för att stärka ungas plats i demokratin. Projektbidragen går till kortare, tidsbegränsade projekt eller aktiviteter, som gärna får testa nya metoder för att engagera och aktivera unga.

Socialfonden Övre Norrland Europeiska socialfonden är en av de två fonder som svenska ESF-rådet förvaltar. Från fonden kan du söka pengar till projekt som bidrar till att fler får arbete. Här får du en introduktion till fonden och dess syfte.

Region Västerbotten har uppgiften att besluta om användningen av vissa statliga medel för regional utveckling (1:1 medel). Agenda för hållbar regional finansiering utgör det främsta styrdokumentet för hanteringen av dessa medel. Projekt kan sökas av organisationer, kommuner, föreningar, företag, myndigheter och universitet. Stödjer även företag genom stöd till satsningar eller investeringar s.k. företagsstöd. Projekt ska bidra till att uppnå målen i Regionala utvecklingsstrategin och därmed stärka lokalt och regionalt arbete för en hållbar regional utveckling.

Allmänna Arvsfonden Sedan starten 1928 har fonden bidragit till att utveckla samhället på flera olika sätt. Regeringen har valt ut tolv områden som är prioriterade för Allmänna arvsfonden. De prioriterade områdena har många beröringspunkter och ett arvsfondsprojekt kan innehålla delar som rör flera områden. Samtliga prioriteringar gäller för Arvsfondens fyra målgrupper: barn, ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning, om inget annat anges. Detta eftersom de fyra målgrupperna har mycket gemensamt och eftersom ett projekt kan vända sig till fler än en av målgrupperna.

Leader Norr- och Västerbotten finansierar projekt som utvecklar landsbygder under perioden 2023-2027.

Introduktion Agenda 2030



Vad är Agenda 2030? Agenda 2030 är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välbefinnandet. Agenda 2030:s mål och delmål är integrerade och odelbara och omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Vid FN:s toppmöte den 25 september 2015 antog världens regeringar Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agendan innehåller 17 globala mål och 169 delmål som ska leda världen mot en hållbar och rättvis framtid.

Hållbar utveckling handlar kort om en önskvärd samhällsutveckling både på kort och lång sikt. Den kanske vanligast förekommande definitionen av begreppet kommer ur Bruntlandkommissionens rapport "Vår gemensamma framtid" som publicerades i 1987. "Hållbar utveckling är utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov."

De 3 dimensionerna

Ekologisk hållbarhet innefattar allt som har med jordens ekosystem att göra. Det innebär - klimatsystemens stabilitet, luft-, land- och vattenkvalitet, landanvändning och jorderosion, biodiversitet och ekosystemtjänster så som pollinering och fotosyntes. De svenska miljömålen består av ett generationsmål, nitton etappmål och sexton miljö kvalitetsmål. Genom dem ges en inblick i ekologisk hållbarhet i en svensk kontext.

Social hållbarhet Att tillgodose planetens och alla människors möjlighet till att uppfylla dessa på en global nivå är vad social hållbarhet handlar om. Begrepp som rättvisa, makt, rättigheter och tillit är centrala för att visa vägen till för hur vi kan uppnå en social hållbarhet.

Ekonomiskt hållbarhet tillväxt som inte medför negativa konsekvenser för den ekologiska eller sociala hållbarheten. En ökning av ekonomiskt kapital får alltså inte ske på bekostnad av en minskning i naturkapital eller socialt kapital. En stor skillnad mellan ekonomisk hållbarhet och ekologisk resp. social hållbarhet är att de ekonomiska strukturerna är skapade av människan. Det är ofta i förhållande till ekonomisk tillväxt som man har en risk att nedprioritera de andra dimensionerna av hållbarhet eller hamna i målkonflikter som är svåra.

1 INGEN FATTIGDOM



Ingen fattigdom: Sedan år 2000 har den extrema fattigdomen halverats, men ändå är 700 miljoner människor extremt fattiga idag. Alla människor ska få ha ett bra och tryggt liv.

Majblomman Majblomman är en ideell barnrättsorganisation som arbetar för att motverka barnfattigdomen i Sverige. Genom att dela ut ekonomiskt stöd, påverka beslut och finansiera forskning ger vi barn i Sverige det de har rätt till.

2 INGEN HUNGER



Ingen hunger: Tillgång till tillräcklig och näringsriktig mat är en mänsklig rättighet som varje stat har en skyldighet att tillförsäkra sina medborgare. Ojämlig tillgång och ineffektiv hantering har orsakat att miljontals människor är undernärda.

DC Farmers I projektet är personalen del i ett arbetsintegrerande socialt företag som odlar och säljer grönsaker från växthus som tar tillvara på överskottsvärme från datacenter och liknande värmealstrande industrier. I projektet görs en pilotutbildning och en handbok för andra som på ett socialt hållbart sätt vill ta vara på överskottsvärme för att producera närodlad mat.

Fler exempel: Omställningsnätverket Härnösand -Hållbara matsystem. Omställningsnätverket | Hållbara matsystem – Härnösand (omstallning.net)

3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE



God hälsa och välbefinnande: Förebyggande insatser, modern och effektiv vård för alla gynnar samhällets utveckling i stort.

Hej Främling verkar för att alla ska ha möjlighet att ingå i relationer och nätverk som är värdefulla för både den enskilda och samhället i stort. Deras verksamhet sträcker sig över flera mål, men ofta med rörelse, idrott, friluftsliv och hälsa i centrum. Exempelvis – Ut och njut, Kvinnoinspirationsdagar, Bok självhjälp för unga om psykisk hälsa.

Fritidsbanken –Erbjuder gratis lån av fritidsutrustning. Bidrar till att ge människor tillgång till en aktiv fritid. Fritidsbanken – Alla får låna! Allt är gratis!

RF SISU – erbjuder folkbildning i idrottsföreningar för att ge kunskap och kraft åt människors tankar, idéer och vilja att utvecklas.

Folkhälsoresan ett samarbetsprojekt mellan Clownen utan Gränser och Röda Korset med syfte att minska hälsoklyftor och ofrivillig ensamhet i Sverige. clowneutangranser.se

4 GOD UTBILDNING



God utbildning: Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet. Inkluderande utbildning av god kvalitet för alla är en av de viktigaste grunderna för välstånd, hälsa och jämställdhet i varje samhälle. Utbildningssystem världen över måste möta människors behov under hela livet. Trots det beräknas fortfarande 774 miljoner människor i världen inte kunna skriva och läsa, varav två tredjedelar är kvinnor.

Civilsamhället bidrar med god utbildning genom hela livet, genom studiecirklar på studieförbund och utbildningar på Folkhögskolor och Yrkeshögskolor.

5 JÄMSTÄLLDHET



Jämställdhet: Jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för en hållbar och fredlig utveckling. Jämställdhet handlar om en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser.

Stella, Röda korset Umeå en stödverksamhet för våldsutsatta kvinnor och deras barn som är i behov av socialt, emotionellt och praktiskt stöd när dom ska återetablera sig i samhället efter uppehåll på skyddat boende eller andra stödinsatser från Röda Korset Umeå, Umeå tjej- och kvinnojour, Centrum mot våld eller Umeå kommun.

Mötesplats Stöcke är resultatet av bygdens gemensamma önskningsar och behov i form av ett allaktivitetshus som blir en lokal mötesplats.

Make Equal är en icke-vinstdrivande, partipolitiskt och religiöst obunden stiftelse som består av jämlikhetsexperter.

6 RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA



Rent vatten och sanitet: Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden. Vatten är en förutsättning för världens livsmedelsproduktion och energiproduktion och brist på vatten kan därför bli orsak till konflikt, både inom och mellan länder.

Håll Sverige rent -Kusträddare Håll Sverige Rent arbetar för att förebygga och motverka nedskräpningen.

7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA



Hållbar energi: Genom att ändra hur vi producerar och konsumerar energi kan vi säkerställa tillgång till el och energitjänster för alla utan att vi skadar vår planet.

Skjutsgruppen är en ideell samåkningsrörelse med över 70 000 deltagare. När deltagare i rörelsen åker åt samma håll så erbjuder de sina tomma platser åt varandra i bussar, båtar och bilar. Den ideella aspekten innebär bland annat att kostnaderna för resorna delas lika eller att de tomma platserna erbjuds gratis. Ingen vinst får vara inblandad.

8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT



Anständiga arbetsvillkor: Idag befinner sig mer än hälften av världens arbetstagare i osäkra anställningar, ofta med dålig lön och begränsad tillgång till både utbildning och socialförsäkringar.

Fairtrade i Sverige är Fairtrade uppdelat i en förening och ett bolag. Bolaget ägs av Svenska Kyrkan och LO, men ägarna har aldrig plockat ut någon vinst och överskottet återinvesteras i verksamheten.

9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR



Hållbar industri: Hållbar industri och infrastruktur gör det lättare att ta hand om framtidens problem. På detta sätt skapas nya marknader och nya jobb som bidrar till en effektiv och jämlik användning av resurser.

10MINSKAD
OJÄMLIKHET

Minskad ojämlikhet: Grunden för ett hållbart samhälle är en rättvis fördelning av resurser och såväl ekonomiskt, socialt och politiskt inflytande i samhället. Globala målens ledord är Leave No One Behind.

Frukostklubben är ett initiativ av Rädda Barnen och innebär att barn i socioekonomiskt sårbara områden kan vistas i en trygg miljö där de får frukost och kan delta i fritidsaktiviteter innan skolan börjar. Klubben är ett viktigt bidrag till barnens välmående, hälsa och skolgång.

11HÅLLBARA STÄDER
OCH SAMHÄLLEN

Hållbara städer: Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering.

Samvandling Norr är ett initiativ av Samforma och Rädda Barnen för att stärka Norrbottens och Västerbottens förmåga och kapacitet att hantera samhällsomvandlingar på ett hållbart sätt. Samforma och Rädda Barnen tror att enda vägen mot socialt hållbara och attraktiva samhällen är genom en gränsöverskridande samverkan mellan samtliga sektorer i samhället.

12HÅLLBAR
KONSUMTION OCH
PRODUKTION

Hållbar konsumtion: Att uppnå hållbar utveckling kräver att vi minskar vårt ekologiska fotavtryck genom att ändra hur vi producerar och konsumerar varor och resurser.

Folkverkstan Projekt Folkverkstan har utvecklat en modell för hur man kan få mötesplatser om återbruk och enklare reparationer att fungera. Projektet som anknyter till Agenda 2030 mål 12 om hållbar konsumtion, handlar om att ta fram ett koncept för offentliga verksamheter i både Sverige och Finland. Målet är att skapa en struktur för folkbildande och flexibla stödtjänster som främjar mer hållbar livsstil bland medborgare.

Kasam Textilstudio Som ett socialt företag, under Röda Korset, vill förena samhällsnytta med entreprenörskap. Genom vår verksamhet hjälper människor in på arbetsmarknaden och skapar därmed en känsla av sammanhang. Vilket är precis vad ordet Kasam står för.

Fler exempel: Spilloteket Spilloteket skapar utbildningar och läromedel om globala målen, ofta i kombination med kreativt skapande i återbrukat spillmaterial från industri i området.

Svenska turismföreningen guide för hållbara resor. Tänk dig ett Sverige där det är enkelt och inspirerande att upptäcka hållbart.



Bekämpa klimatförändringarna: Utsläppen av växthusgaser fortsätter att stiga och som följd riskerar vi att nå en genomsnittlig global uppvärmning som överstiger två grader, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförsurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och ökad risk för naturkatastrofer.

Klimatagendan, klimatsamtal & E-kursen Klimatnyfiken Kunskap är nyckeln för att skapa förståelse och motivation för klimatomställningen. Därför lanserades ett folkbildningspaket om klimatomställningen. Målet är att öka kunskapen om klimatkrisen och ge verktyg som leder till handling. Studiematerialet består av två fristående delar som med fördel kan kombineras. Dessutom erbjuds tillfälle för de som vill vara med och leda utbildningar med materialet som grund. Materialet är framtaget, och sprids, i samverkan med flera fack- och studieförbund.

Double impact är ett projekt som Riksidrottsförbundet driver tillsammans med Svenska Handbollförbundet, Svenska Orienteringsförbundet och Svenska Ridsportförbundet. Målet att minska utsläppen från idrottsresor och samtidigt öka tillgängligheten. Projektet finansieras av Vinnova.



Hav och marina resurser: Haven täcker 70 procent av vår planet och över tre miljarder människor är beroende av den marina och kustnära biologiska mångfalden för sin försörjning.

Havsalliansen Håll Sverige Rent är en ideell obunden stiftelse som grundades 1983 av Naturvårdsverket och Returpack. Har som uppdrag att påverka attityder och beteende så att vi får en minskad nedskräpning som följd. Vill bli Sveriges största community för plastfria hav. Tillsammans med företag, organisationer och kommuner hjälps åt att stärka Sveriges cirkulära plastekonomi.



Ekosystem och biologisk mångfald: Vi ska kunna ge människor mat, energi, vatten, mineraler och andra naturresurser utan att skada den biologiska mångfalden och ekosystemen. Ekosystemen renar också luft och vatten.

Klimatanalys Norr & Natursnokarna från Naturskyddsföreningen



Fredliga och inkluderande samhällen: Fredliga samhällen och frihet från våld utgör både ett mål och ett medel för hållbar utveckling. Inkluderande, ansvarsfulla och rättvisa institutioner är grunden för en god samhällsstyrning fri från konflikter, korrupktion och våld.



Genomförande och globalt partnerskap: Internationella investeringar och samordnad politik behövs för att säkerställa nyskapande teknisk utveckling, rättvis handel, tillförlitlig uppföljning och stöd vid humanitära kriser. Utbyte av kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser är samtliga viktiga komponenter för att målen ska nås, i synnerhet för att tillgodose behoven hos de fattigaste och mest sårbara länderna.

Varannan svensk mellan 16 och 84 år är ideellt engagerad, det är cirka **fyra miljoner människor**.

Av Sveriges 6–80-åringar är cirka **3 185 000** personer medlemmar i idrottsföreningar.

514 957 personer deltog 2021 folkbildningsverksamhet hos studieförbunden.

Topp tre motivationsfaktorer till ideellt engagemang:

1. Att stödja och hjälpa andra människor.
2. Att göra en konkret insats.
3. Att påverka samhället i en positiv riktning.

Lästips

Det finns en uppsjö av information och i letandet efter rätt källa är det lätt att komma på villovägar, vi har därför samlat en lista av källor vi rekommenderar. Här finns - Gudier, manualer, verktyg och organisationer som är bra att känna till i arbetet med Agenda 2030.

Statliga sidor om Agenda 2030 och hållbar utveckling

Verktyg för omställning: Sveriges Nationella Samordnare för Agenda 2030 har skapat en sida som samlar verktyg som kan underlätta arbetet med Agenda 2030 i verksamheter. Tanken med listan är att ge en överblick över möjliga verktyg, metoder och arbetssätt som är kostnadsfria att ta del av.

Forskning.se är en webbplats med forskningsnyheter från svenska högskolor, universitet och forskningsinstitut. Belyser regelbundet aktuella ämnen ur ett forskningsperspektiv. Läs artiklar om aktuellt forskning inom ämnet -Miljö & klimat Miljö & klimat-arkiv.

Svenska miljömålen: Miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål samt ett antal etappmål inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling, luftföroreningar och klimat. Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den miljömässiga dimensionen av de globala hållbarhetsmålen. Sveriges miljömål

Miljöpolicy - alla organisationer tjänar på att ha en policy för ett strukturerat arbete, ideell sektor kan utgå från samma mall som tjänsteföretag

Myndigheten för delaktighet är en kunskapsmyndighet som främjar genomförandet av funktionshinderspolitiken. information, verktyg och tips för att underlätta för dig som arbetar med hållbar utveckling och Agenda 2030 att tänka in funktionshindersperspektivet i arbetet.

SKR – tillsammans med kommuner och regioner skapas förutsättningar för en hållbar välfärd och utvecklig i hela landet. Förbundets arbete bidrar till genomförandet av Agenda 2030. Här finns beskrivningar om hur kommun och region kan bidra till de 17 målen. Bra för kännedom i samverkansprocesser mot offentlig sektor.

Innovationsguiden - ägs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och är ett av flera initiativ för att stärka innovationsförmågan hos kommuner, regioner andra offentliga verksamheter.

Statistik om Agenda 2030

SCB Agenda 2030 i siffror, uppföljning hur det går med uppfyllande av målen Agenda 2030 (scb.se)

Sidas arbete fokuserar på de frågor som är särskilt viktiga för att bekämpa fattigdomen i världen, till exempel demokrati, jämställdhet, klimat och fredliga samhällen. Tematiska områden | Sida

De har en guide för den som vill lära sig mer om Agenda 2030 (Engelsk) Statistics Sweden – The 2030 Agenda

Gapminder - sprider kunskap om utvecklingen i världen.

Stockholm Resilience Centre är ett internationellt research center inom resilience och hållbar utveckling.

Human Development Index (HDI) inkluderar och väger samman tre dimensioner: förväntad livslängd, förväntad utbildningslängd och välfärd i form av köpkraft och bruttonationalinkomst.

Happy Planet Index HPI är ett socio-ekologiskt index som bygger på statistik om förväntad livslängd, upplevt välmående och ekologiskt fotavtryck.

Landsbygdsutveckling

Hela Sverige Ska leva – Agenda 2030, för oss och kommande generationers skull.

Skriften är ett resultat av gemensamt arbete i den temagrupp för Agenda 2030 som bildats av ett antal länsavdelningar i Hela Sverige ska leva. Den går igenom de 17 Agenda 2030-målen, ett i taget. För varje mål får du tips på saker du och din förening kan göra för att arbeta mer i linje med målen, liksom goda exempel vad andra gjort lokalt. Du hittar den på Hela Sverige Ska levas hemsida.

Omställningshandboken: Den här guiden ger dig allt du behöver för att komma igång med omställning i ditt lokalsamhälle. Handboken innehåller bland annat olika ingredienser och principer för hållbar omställning och hur ni skapar välmående och inkluderande grupper. Den ger dig också inspiration från omställningsarbete runt om i hela världen.

Byakademien Byakademien är ett kunskapsföretag som utforskar lokala svar till globala kriserna.” Vi är bönder, pedagoger, omställare, författare men framförallt människor. Bok (2022): Framtidens by - När lokalsamhällen tar sig rätten att blomstra.

Övriga

Terra-Pi i projektet får alla klimat känslor plats! Det är ett Arvfondsfinansierat projekt från Folkuniversitetet, som drivs tillsammans med Klimatpsykologerna. Med syfte att stötta och stärka unga i att bättre kunna hantera klimatrelaterade tankar och känslor, dels genom utbildningsinsatser men också genom stödgrupper för unga: Klimatkraft!

Tankesmedjan Global Utmaning Global Utmaning – Tankesmedjan för hållbar utveckling socialt, ekonomiskt och klimatmässigt.

Fixotek - Ett exempel på hur Bostadsbolaget driver tre kvartersnära mötesplatser för att förlänga livet på våra saker. De kallas Fixotek och ligger i Göteborg - Hammarkullen, Rannebergen och Norra Biskopsgården. På Fixoteket kan du laga, låna, byta och göra nytt av gammalt.

Vår demokrati Under samlingsnamnet Vår demokrati –samlade kommittén kommuner, civilsamhällesorganisationer, myndigheter, näringsliv, skolan och alla andra som ville vara med och bidra till att stärka och utveckla demokratin i Sverige och säkra att den står sig stark även de kommande 100 åren.

IPCC IPCC står för: Intergovernmental Panel on Climate Change och det är FN:s mellanstatliga klimatpanel. IPCC grundades 1988. Syftet var att förse världen med ett tydligt vetenskapligt perspektiv över rådande kunskapsläge vad gäller klimatförändring och möjliga åtgärder. IPCC sammanställer kunskap inom tre områden: och dels genom utsläppsminskningar för att begränsa den fortsatta klimatförändringen. IPCC har idag 195 medlemmar.

Koldioxidbudget - I Parisavtalet har världens länder enats om att hålla den globala temperaturökningen långt under 2 grader och att sträva efter att den stannar vid 1.5 grader. Våra koldioxidutsläpp lagras i atmosfären och driver den globala temperaturökningen. FN:s klimatpanel har beräknat den mängd koldioxid som återstår att släppa ut om vi ska efterleva Parisavtalet. Denna mängd brukar kallas vår globala koldioxidbudget.

Klimatkollen - ger en bild av kommunernas utsläpp. Forskare vid Tyndall centre och Uppsala universitet har fördelat den globala koldioxidbudget till lokal nivå och visualiserat vilken utveckling som är önskvärd samt hur trenden ser ut i dagsläget.

Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram med fokus på omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Programmets mission är klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Utslappsrott.se Beräkna utsläpp från tjänsteresor. Exempel: orsakar en resa på 1000 km med bil ca 272 kg, Dina koldioxidutsläpp samma resa med flyg ger 0,486 ton koldioxidutsläpp, med tåg endast 2 kg koldioxidutsläpp.

E-kursen Klimatnyfiken är den första och fristående kursdelen. Kursen är digital, tar en timme att genomföra och består av korta texter, filmer och interaktiva övningar som ger deltagaren kunskap om klimatkrisen och rättvis omställning. Klimatnyfiken är även en bra grund inför nästa kursdel – Klimatsamtal. De som går kursen får ett diplom.

Ordlista För att underlätta så har vi sammanställt en ordlista med viktiga begrepp att ha koll på. I vissa sammanhang är det av stor vikt av att använda rätt termer för att skapa trovärdighet medan i andra sammanhang är ordens innebörd viktigare att enkelt kunna förklara och att anpassa språket till målgruppen.

Cirkulär ekonomi är motsatsen till den linjära. Istället för att tillverka, köpa och kassera sakerna, utnyttjar man i en cirkulär ekonomi allt som man tillverkat så länge det går. Och när sakerna en dag är förbrukade återanvänds och återvinns så mycket som möjligt om och om igen.

Ekologiskt fotavtryck Det ekologiska fotavtrycket är ett mått på mängden resurser som en människa förbrukar. Det är uttryck för den area som behövs för att försörja en människa eller ett land. Uttrycket beskriver hur stor ekologisk yta som krävs för att producera och assimilera (ta hand om) avfallet.

Greenwashing Greenwashing, grönmalning, eller gröntvättning innebär att den som bedriver en verksamhet försöker skapa en bild, genom marknadsföring, att vara miljövänliga och då, genom kommunikation, belysa enskilda miljövänliga insatser. De kan framhäva någon miljöåtgärd de gjort, som dock kan vara obetydlig jämfört med andra miljöstörningar företaget orsakar.

Gröna näringar Gröna näringar är ett samlingsnamn för de verksamheter som bedrivs inom jord, skog, trädgård och landsbygdsmiljöer.

Klimatambasadorer En klimatambassadör är en inspirerande och kunniga klimatförebilder på sin arbetsplats. En klimatambassadör bidrar till ökad medvetenhet på sin arbetsplats om klimatomställningens nödvändigheten och inspirerar till att kollegor på arbetsplatsen genomför olika aktiviteter som bidrar till minskad klimatpåverkan.

Klimatkompensera Klimatkompensation är en metod att hantera klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser. Det är vanligt att företag och organisationer använder klimatkompensation som strategi för att balansera hela eller delar av sin klimatpåverkan genom växthusgaskrediter som kommer från klimatkompensationsprojekt utanför den egna värdekedjan. Även privatpersoner klimatkompenserar till exempel flyg- eller bilresor. Grundfilosofin för klimatkompensation är att själva klimatnyttan äger rum utanför företagets, organisationens eller privatpersonens gränser för att det skall klassificeras som klimatkompensation. Åtgärder inom de egna gränserna (alltså de egna utsläppen) räknas inte som klimatkompensation.

Klimatpsykologi Klimatpsykologi visar hur vi med kunskap om människans beteenden, känslor och perception – och med kunskap om hur vi organiserar oss och samarbetar – kan hitta verktyg för ett mer hållbart och effektivt klimatarbete.

Miljökommunikation Genom fokus på miljö- och hållbarhetkommunikation lyfts organisationens hållbarhetsarbete fram, vilket bidrar till ökad trovärdighet och förbättrade relationer med organisationens intressenter.

Resiliens Resiliens är den långsiktiga förmågan hos ett system att hantera förändringar och fortsätta att utvecklas.

Rekyleffekt Rekyleffekten innebär alltså en viss återtagning av effektiviseringsnyttan. Ökar produktiviteten så får enskilda individer råd att konsumera mer, och dessutom får fler människor i världen råd att köpa produkter och tjänster. Konsekvensen av det här är ökad förbrukning av naturresurserna och mer utsläpp i världen, trots att den enskilda varan och tjänsten kan tillverkas med mindre material- och energiåtgång.

Samforma

Samformas huvuduppdrag är att främja den idéburna sektorn i Norr- och Västerbotten genom att huvudsakligen arbeta med påverkansarbete, kunskapsspridning och omvärldsbevakning. Vi är en religiöst och partipolitiskt obunden förening och samlar i huvudsak regionala idéburna organisationer i Norr- och Västerbotten.

Påverkansarbete

Vi genomför påverkansarbete till fördel för den idéburna sektorn och riktar oss främst till regionala politiska beslutsfattare samt makthavare inom myndigheter. Exempelvis deltar vi i processer kring framtagning av strategidokument, för kontinuerlig dialog med beslutsfattare, ingår i strategiska samarbeten samt skriver remissyttranden och debattartiklar.

Kunskapsspridning

Vi genomför kunskapsspridning om den idéburna sektorn i samhället. Kunskapsspridningen syftar till att öka kunskapen om civilsamhället både externt, exempelvis hos regionala offentliga aktörer, samt internt. Exempelvis tar vi fram kartläggningar samt genomför dialogmöten och presentationer.

Omvärldsbevakning

Vi genomför omvärldsbevakning i relation till den idéburna sektorn med målet att identifiera och analysera betydelsefulla trender och aktuella frågor. Syftet med omvärldsspaningen är att stärka Samformas verksamhet och hela sektorns förutsättningar att utvecklas.